

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Informácia z výkonu mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov v ubytovacích zariadeniach v strediskách letnej rekreácie

Vykonanie cieleného ŠZD v ubytovacích zariadeniach v strediskách letnej rekreácie bolo pokračovaním úlohy, ktorá vyplynula zo záverov z pracovnej porady vedenia ÚVZ SR zo dňa 7.1.2013, kde za odbor hygieny životného prostredia a zdravia bola navrhnutá cielená úloha „Kontrola ubytovacích zariadení v strediskách zimnej rekreácie“.

Účelom výkonu ŠZD bolo overiť metodiku stanovenia prítomnosti alergénov v exkrementoch roztočov obsiahnutých vo vzorkách prachu z vnútorného prostredia za pomoci testu ACAREX.

V letnom období (júl - september 2013) boli do plnenia úlohy zapojené oddelenia hygieny životného prostredia na Úrade verejného zdravotníctva SR (ďalej len „ÚVZ SR“) a vybrané Regionálne úrady verejného zdravotníctva v krajoch (ďalej len „RÚVZ“): Banská Bystrica (Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom), Bratislava, Košice, Nitra (Levice, Komárno, Nové Zámky, Topoľčany), Prešov (Stará Ľubovňa, Svidník, Bardejov, Humenné), Spišská Nová Ves, Trenčín, Trnava (Senica, Galanta) Žilina (Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín, Martin, Čadca), ktoré zabezpečili odber vzoriek.

Celkovo bolo v **40 ubytovacích zariadeniach** (5 zariadení v každom kraji – prioritne 2 zariadenia s najvyšším výskytom roztočov z prvej fázy plnenia úlohy a v ďalšie 3 zariadenia (približne rovnaké zastúpenie hotelov a penziónov) na základe výberu RÚVZ v sídlach krajov a príslušných krajských odborníkov odboru hygieny životného prostredia **odobratých 200 vzoriek prachu z matracov**. Vzorky prachu boli následne analyzované, v laboratóriu oddelenia biológie životného prostredia, odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, na prítomnosť alergénov roztočov. Celkovo bolo teda v laboratóriu spracovaných 200 vzoriek, vyšetrených 400 ukazovateľov a zrealizovaných 400 analýz. K nameraným stupňom výskytu alergénov roztočov v prachu boli priradené prislúchajúce hladiny guanínu (látka obsiahnutá v exkrementoch roztočov, ktorej prítomnosť detekuje výskyt roztočov). Zistené hladiny guanínu (μg na 1g prachu) boli vyhodnotené v súlade s požiadavkami platnej vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Limitná hodnota je $<2 \mu\text{g}$ alergénov roztočov /1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu.

Výsledky mimoriadneho cieleného výkonu ŠZD v ubytovacích zariadeniach v strediskách letnej rekreácie:

Celkom bolo v 40 ubytovacích zariadeniach odobratých 200 vzoriek (z toho 5 vzoriek nebolo možné analyzovať - boli použité odberové vrecká s obsahom absorbčnej látky)

- počet vzoriek, ktoré splnili limit v zmysle vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. (obsah guanínu nižší ako 600 ug/1 g prachu)
 - vyhovujúcich bolo 40 vzoriek = t.j. 20,51 % nevykazovalo prítomnosť alergénov roztočov
- počet vzoriek, kde limit v zmysle vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. bol prekročený
 - 155 vzoriek = t. j. 79,49 % vzoriek vykazovalo prítomnosť alergénov roztočov
Z toho:
 - 118 vzoriek = 60,51 % - nízka prítomnosť alergénov roztočov (obsah guanínu v rozpätí 600 – 2500 ug/1 g prachu)
 - 28 vzoriek = 14,36% - stredná prítomnosť alergénov roztočov (obsah guanínu v rozpätí 2500 – 10 000 ug/1 g prachu)
 - 9 vzorky = 4,62% - vysoká prítomnosť alergénov roztočov (obsah guanínu vyšší ako 10 000 ug/1 g prachu)

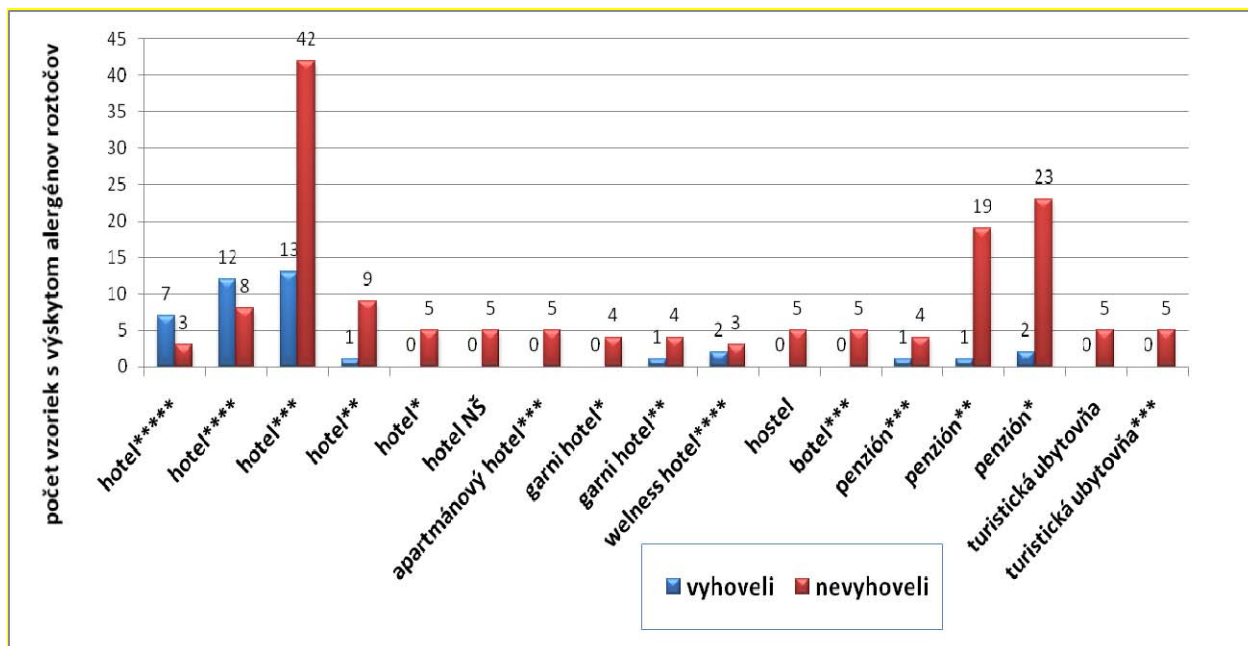
Tab. č. 1

Vyhodnotenie výskytu alergénov roztočov podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. v strediskách letnej rekreácie

typ ubytovacieho zariadenia	počet vzoriek					spolu
	vyhovujúcich	nevyhovujúcich				
		výskyt	alergénov	roztočov		
	žiadny	nízky	stredný	vysoký		
hotel*****	7	3	0	0	10	
hotel****	12	8	0	0	20	
hotel***	13	41	1	0	55	
hotel**	1	9	0	0	10	
hotel*	0	2	3	0	5	
hotel NŠ	0	0	5	0	5	
apartmánový hotel***	0	5	0	0	5	
garni hotel*	0	4	1	0	5	
garni hotel**	1	4	0	0	5	
welness hotel****	2	3	0	0	5	
hostel	0	1	4	0	5	
botel***	0	1	4	0	5	
penzión***	1	4	0	0	5	
penzión**	1	9	1	9	20	
penzión*	2	16	7	0	25	
turistická ubytovňa	0	3	2	0	5	
turistická ubytovňa***	0	5	0	0	5	
Spolu	40	118	28	9	195	

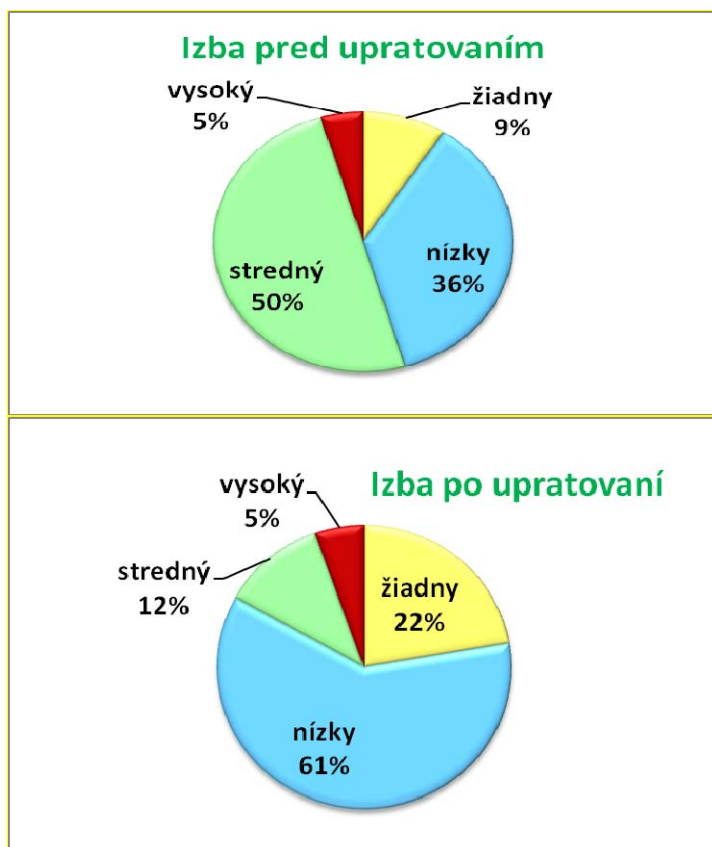
Graf č. 1

Vyhodnotenie výskytu alergénov roztočov podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. v strediskách letnej rekreácie

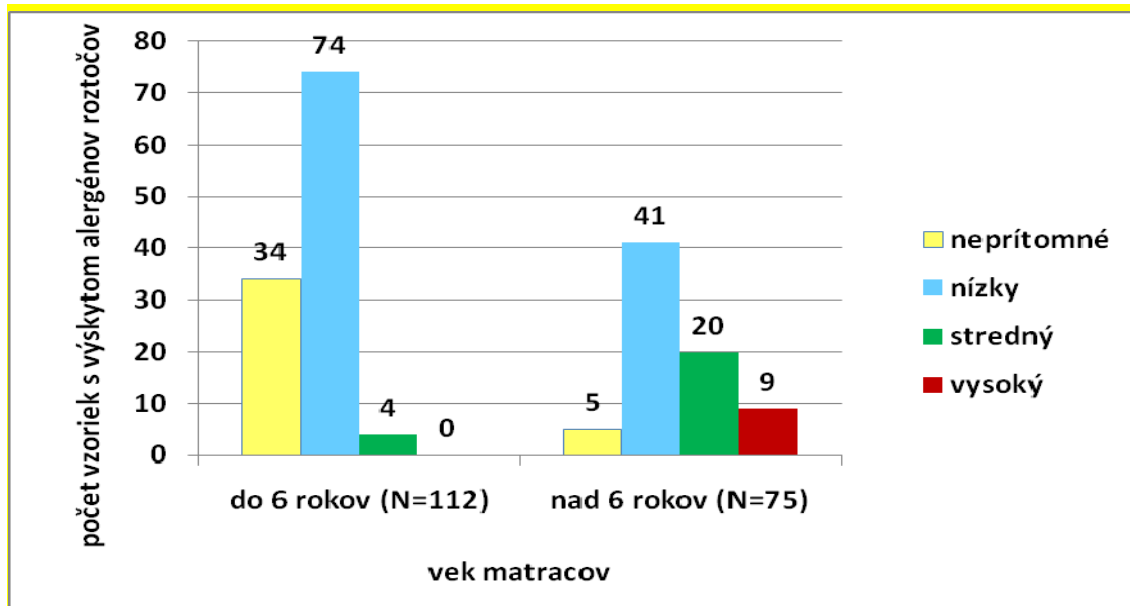
Grafy č. 2

Vyhodnotenie výskytu alergénov roztočov v závislosti od upratovania

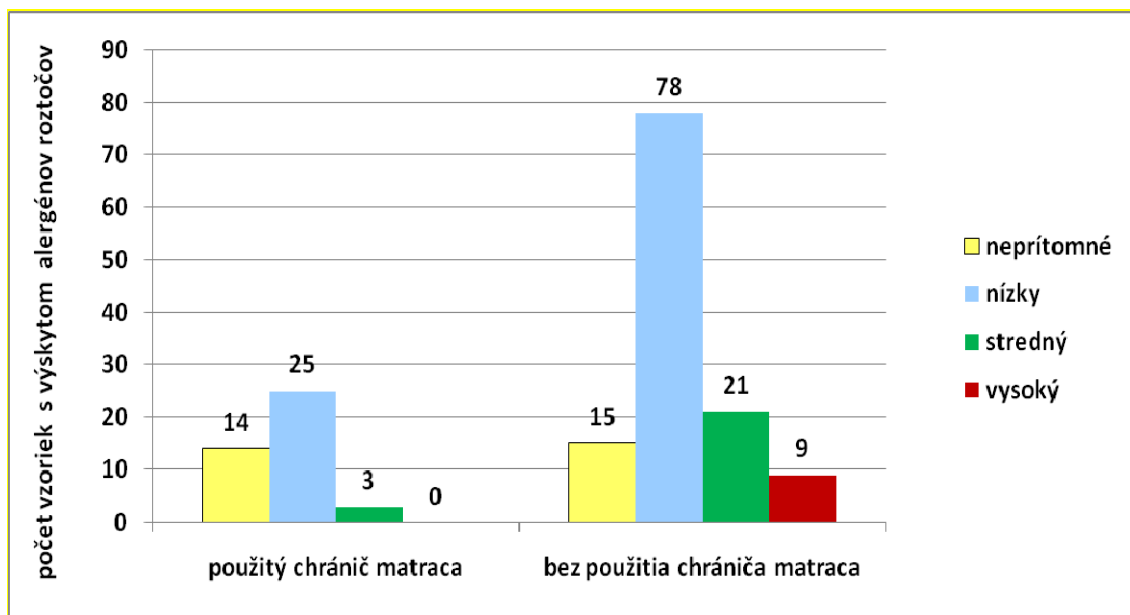
Graf č. 3

Vyhodnotenie výskytu alergénov roztočov v závislosti od veku matraca

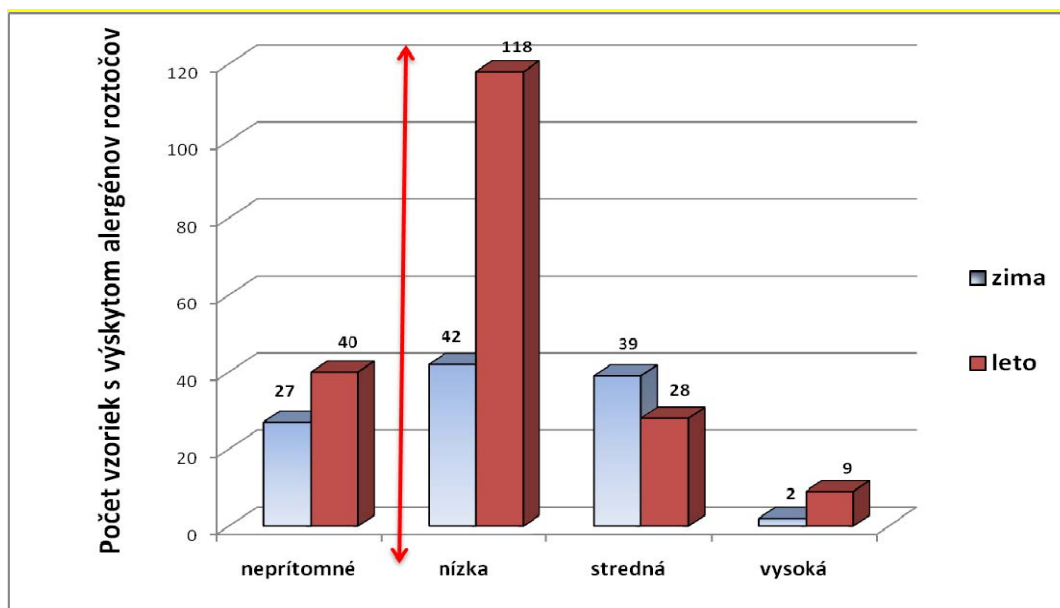
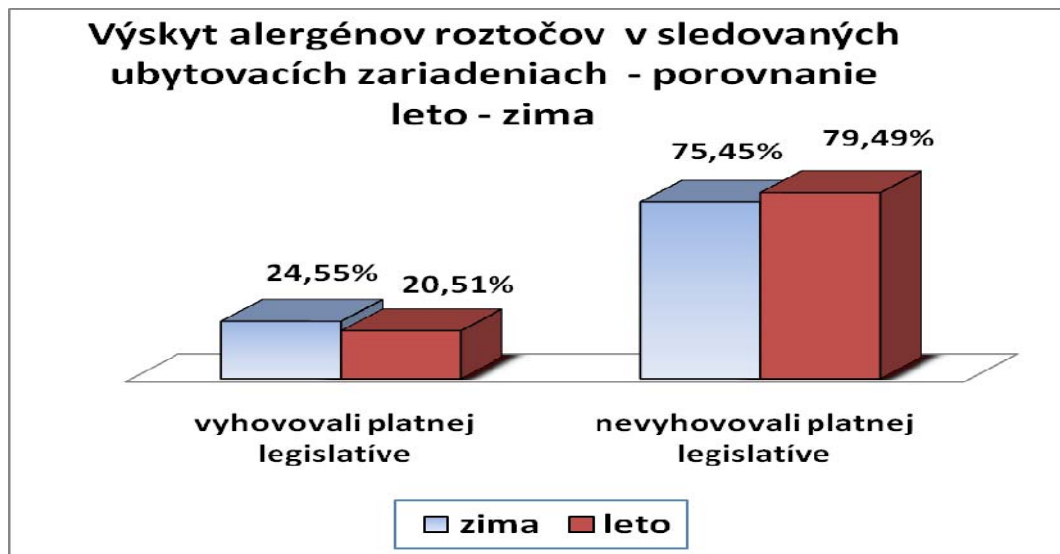
Graf č. 4

Vyhodnotenie výskytu alergénov roztočov v závislosti od použitia chrániča matraca

Grafy č. 5

Porovnanie výskytu alergénov roztočov v sledovaných ubytovacích zariadeniach v strediskách letnej a zimnej rekreácie

Závery:

Všetky zariadenia s vyhovujúcimi výsledkami

- používajú antialergické matrace i lôžkoviny, ktorých vek nepresiahol 6 rokov
- namerané teploty v týchto zariadeniach sa pohybovali v rozmedzí 21 - 26°C a vlhkosť 37 - 59%
- zariadenia, v ktorých bolo odobratých 100% vyhovujúcich vzoriek patrili do kategórie ****
- zariadenia, v ktorých bolo odobratých 60-80% vyhovujúcich vzoriek patrili do kategórie *** až*****

Dve zariadenia, v ktorých bol nameraný **vysoký výskyt alergénov roztočov** sú penzióny kategórie**

- ako lôžka používajú čalúnené váľandy s molitanovou náplňou, ktorých vek presahoval 9 rokov
- nepoužívajú chrániče na matrace
- namerané teploty pri odbere vzoriek v týchto zariadeniach sa pohybovali v rozmedzí 27 - 32°C a vlhkosť dosahovala 52 – 61%

Nakoľko zistená úroveň v mnohých zariadeniach nie je vyhovujúca je potrebné:

- a) pri výkone ŠZD dôslednejšie kontrolovať vykonávanie údržby prostredia tak, aby sa dodržali najvyššie prípustné hodnoty mikrobiologických a biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov,
- b) naďalej monitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory v čo najširšom merítku,
- c) výsledky monitorovania následne využiť aj na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH
hlavný hygienik Slovenskej republiky